

วัดพระธาตุลำปางหลวง

อยู่ริมทางหลวงหมายเลข 1034 (ห้างฉัตร – เกาะคา) ตำบลลำปางหลวง อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง
ห่างจากตัวเมืองลำปางประมาณ 18 กิโลเมตร

จากตัวเมืองลำปาง ตามทางหลวงหมายเลข 1 ลำปาง – เถิน เลี้ยวขวาที่หลักกิโลเมตรที่ 586 ไปจนถึง
ที่ว่าการอำเภอกะเคา

จากนั้นเลี้ยวขวาไปอีก 2 กิโลเมตร วัดจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ หรือจะใช้เส้นทาง ลำปาง – เชียงใหม่ ทาง
หลวงหมายเลขที่ 11 แยกซ้ายมือที่สี่แยกห้างฉัตร เข้าทางหลวงหมายเลข 1034 ประมาณ 12 กิโลเมตร วัดจะอยู่
ด้านขวามือ

วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดที่สำคัญที่สุดของเมืองลำปาง เชื่อกันว่า สร้างมาก่อนที่พระเจ้าอเนกนาค
โอรสของพระนางจามเทวีแห่งนครหริภุญชัย จะมาสร้างเมืองลำปาง

วัดพระธาตุลำปางหลวง ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์สร้างศาสนสถาน และสักการบูชาจากกษัตริย์หลาย
พระองค์ในดินแดนล้านนา

พ.ศ. 1956 เจ้ามหาเทวี เสวยราชย์ ณ เมืองเชียงใหม่ ได้เสด็จไปทักทิมแม่สลิด ตอนเสด็จกลับได้มา
สักการะเจดีย์ถวายนเงินทองบูรณะเจดีย์ พร้อมทั้งขุดบ่อน้ำเลี้ยงไว้ด้านเหนือของวัด

พ.ศ. 1992 เจ้าหาญแต่ท้อง มาครองนครลำปาง ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัด เสริมพระเจดีย์ให้กว้างและสูง
กว่าเดิม

พ.ศ. 2019 เจ้าหมื่นคำเพชร ได้สร้างพระวิหาร และกำแพง

พ.ศ. 2039 เจ้าหาญศรีพัฒน์มหาสุรมนตรี ได้เสริมฐานเจดีย์ กว้าง 12 วา สูง 12 วา

วัดพระธาตุลำปางหลวง มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของนครลำปาง

ในปี พ.ศ. 2275 เป็นยุคที่ลำปางว่างจากเจ้าผู้ครองนคร ท้าวมหายศจากนครลำพูน ซึ่งขณะนั้นอยู่ภายใต้
การปกครองของพม่าได้ยกกองทัพมาตีนครลำปาง และมาตั้งค่ายทหารในวัดพระธาตุลำปางหลวง

เหตุการณ์ครั้งนี้ หนานทิพย์ช้าง วีรบุรุษของเมืองลำปางได้แข็งขื่อนำกำลังเข้าต่อสู้ โดยได้แอบเข้ามาที่
วัดพระธาตุลำปางหลวง ใช้ปืนยิงท้าวมหายศตาย และได้ตีทัพลำพูนแตกพ่ายไป

ปัจจุบันยังปรากฏรอยลูกปืนอยู่บนเสาหัวทองเหลือง ที่ล้อมองค์พระธาตุเจดีย์

วีรกรรมของหนานทิพย์ช้างครั้งนี้ ทำให้หนานทิพย์ช้างได้สถาปนาขึ้นเป็น เจ้าพระยาสุลวะลือไชย
ครองนครลำปาง เป็นบรรพบุรุษของสกุลเจ้าเจ็ดตน

นอกจากวัดพระธาตุลำปางหลวงจะเป็นวัดประจำหมู่บ้านของชาวบ้านลำปางหลวงแล้ว ยังถือว่าเป็นวัด
ที่สำคัญยิ่งของชาวจังหวัดลำปาง

ตามประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้ เจ้าผู้ครองนครลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ ในอดีต ได้มาเคารพสักการะ
ตลอดจนบูรณะซ่อมแซมต่อเนื่องกันมาโดยตลอด เป็นเวียงทองทางศาสนา ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและศรัทธาของ
ผู้คนที่มีต่อพุทธศาสนา

ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จะมีชาวบ้านมาร่วมทำบุญกราบไหว้พระธาตุเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ ศิลปะและสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นในวัด ก็ได้รับการดูแลรักษาจนเหลือเป็นหลักฐาน
ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางศิลปะ และสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นเมืองลำปาง รวมทั้งของภาคเหนือด้วย

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานต่าง ๆ ในวัดพระธาตุลำปางหลวง ถือว่าเป็นตัวอย่างของ
สถาปัตยกรรมแบบล้านนา โดยเฉพาะสกุลช่างลำปาง เป็นสถาปัตยกรรมของหลวงที่มีความงดงาม ประณีต
ไม่ใช่เป็นแบบชาวบ้าน จึงสามารถยกมาเป็นแบบอย่างได้

สิ่งก่อสร้างที่ถือว่าเป็นผลงานทางสถาปัตยกรรมของวัดพระธาตุลำปางหลวงที่สำคัญ มีหลายอย่างด้วยกัน คือ

- เจดีย์ : ได้รับอิทธิพลจากศิลปะพุกาม ผ่านมาทางสุโขทัย เป็นทรงระฆัง มีการพัฒนารูปมาให้เพรียวขึ้นจนลงตัว โดยผสมผสานศิลปะในหลายรูปแบบ
- วิหารหลวง : วิหารประธานของวัด เป็นวิหารแบบล้านนาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่ปรากฏในจังหวัดลำปาง

- วิหารที่เห็นในปัจจุบัน ได้รับการบูรณะในสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นที่ตั้งของมณฑปปราสาทที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญคือ พระเจ้าล้านทองผ่องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ 17 เมตร ยาวประมาณ 36 เมตร มีเสา รวม 46 ต้น ตามจารึกที่เขียนไว้ วิหารหลวงน่าจะสร้างในปี พ.ศ. 2039
- วิหารน้ำเต้า : วิหารโถง ขนาดกว้าง 7.50 เมตร ยาว 21 เมตร สูงประมาณ 7 เมตร ด้านหน้าและด้านข้างเปิดโล่ง ไม่มีผนังปิดกั้น จึงทำให้ไม่มีประตูหน้าต่าง

นักวิชาการได้สันนิษฐานว่า วิหารหลังนี้มีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 ความสำคัญของวิหารน้ำแต้ม อยู่ที่รูปทรงทางสถาปัตยกรรมที่ลงตัว มีความพอดีสวยงาม นอกจากนี้ยังมีรูปเขียนเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่เก่าแก่ อายุพอ ๆ กับตัววิหาร

- ชุ่มประดูโง : ชุ่มประดูทางเข้าเขตพุทธาวาส ด้านหน้าวิหารหลวงสันนิษฐานว่า คงจะสร้างขึ้นใน สมัยเจ้าหมื่นคำเพชร เจ้าเมืองลำปางซึ่งได้ทำการบูรณะซ่อมแซมวัดพระธาตุลำปางหลวง พร้อมกันหลายรายการ

แหล่งที่มา

นภัสนันท์ พุ่มสุโข.2548. ตำนานพื้นบ้านภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ. หน้า 164-169.